

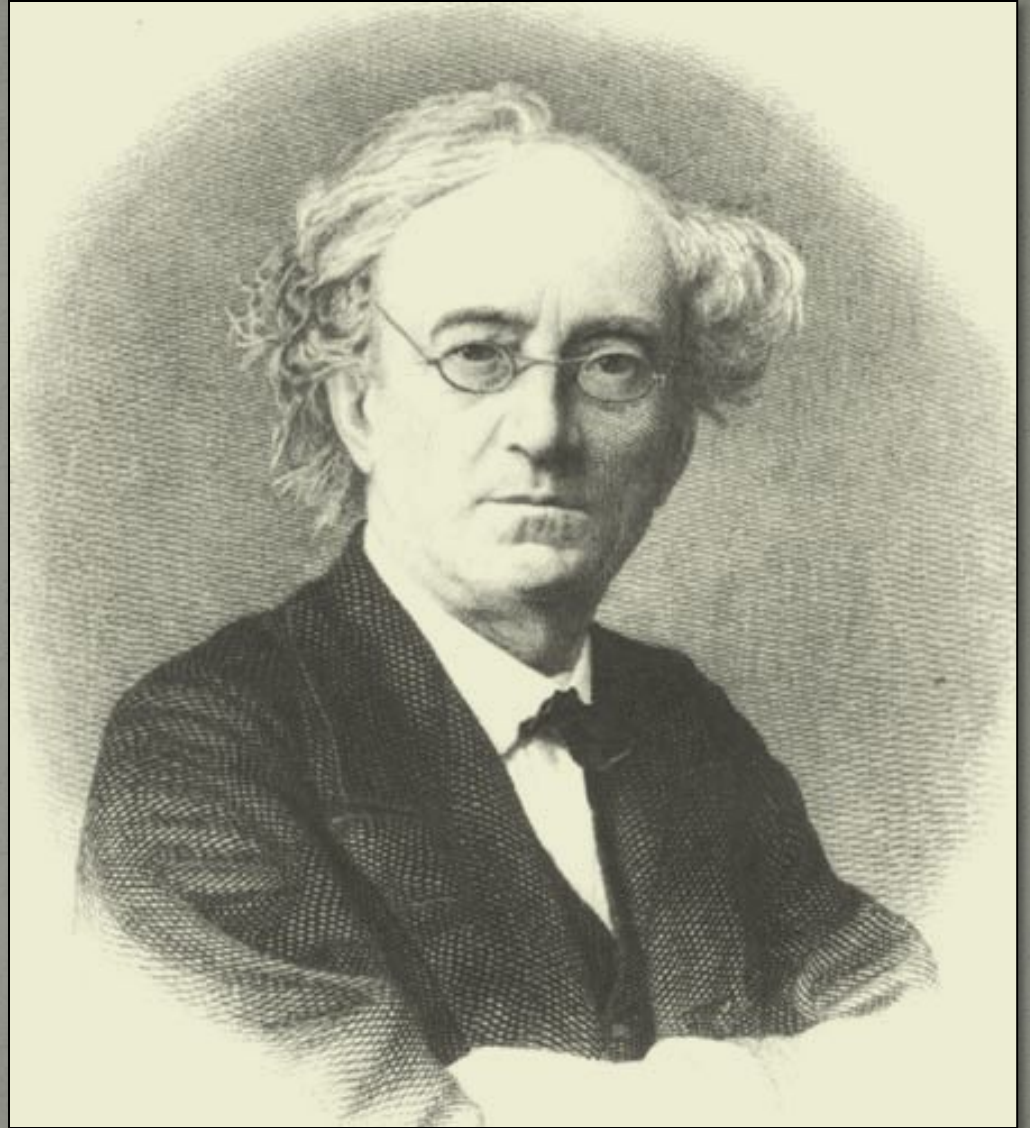

Федір Тютче

в

*Підготувала
учениця 10-А класу
Кошина Анна*

**Федір Іванович
Тютчев** (*23
листопада (5
грудня) 1803 — †15
(27) липня 1873) —
російський поет,
дипломат.

Дитячі та юнацькі

роки Тютчев народився у садибі Овстуг Брянського повіту Орловської губернії у давній дворянській родині. Його дитинство минуло в садибі Овстусі, у Москві та підмосковному маєтку Троїцьке. У сім'ї панував патріархальний поміщицький побут.

Музей-садиба Ф.І. Тютчева

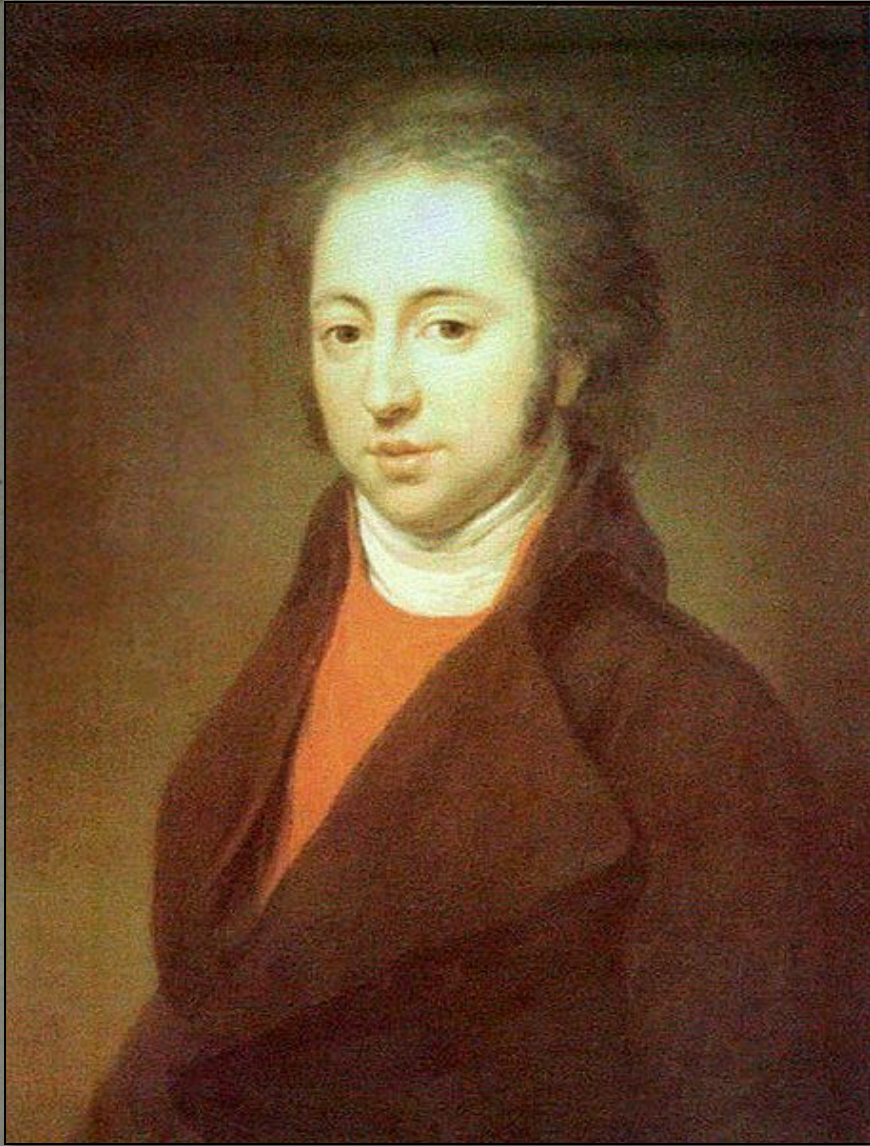
Герб сім'ї Тютчева

Дитячі та юнацькі роки

Тютчев, рано виявивши нахили до мистецтва, здобув добру домашню освіту. Його вихователем був поет і перекладач С. Раїч, котрий познайомив Тютчева з творами античності та класичної італійської літератури. У 12 років майбутній поет під керівництвом свого вчителя перекладав Горація і писав, наслідуючи його, оди. За оду «На новий 1816 рік» у 1818 р. був удостоєний звання співробітника Товариства любителів російської словесності. У «Працях» Товариства у 1819 р. був уперше опублікований його твір — вільний переспів «Послання» Горація до Мецената.

Семен Раїч

Іван Тютчев, батько поета

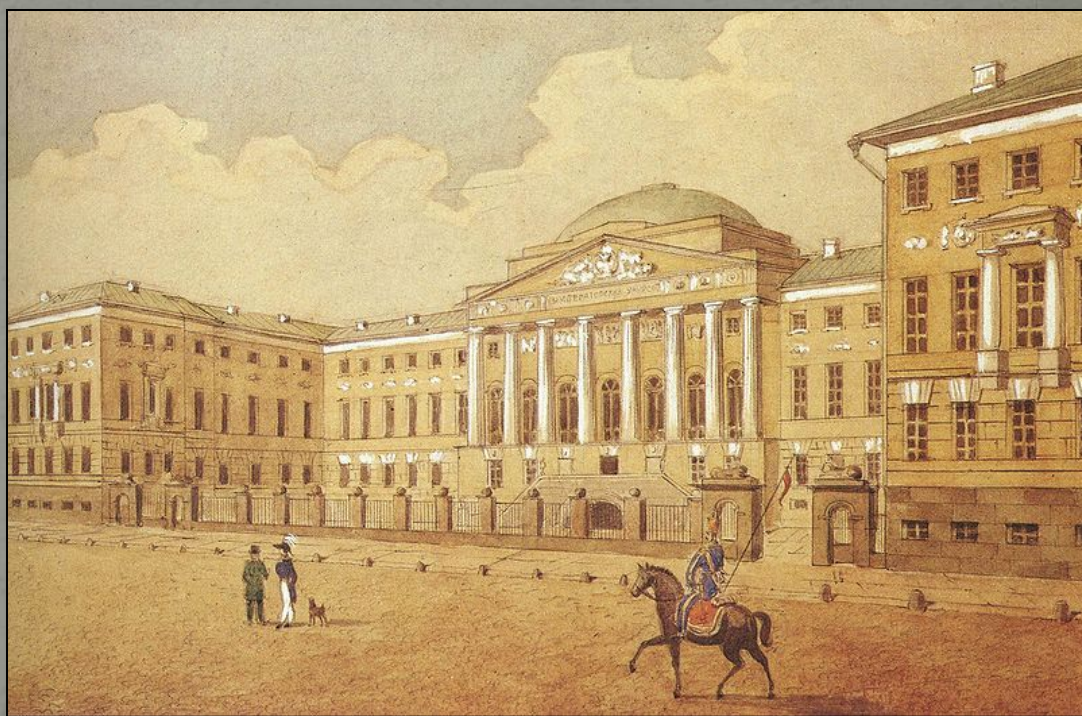

Катерина Тютчева, батько поета

Дитячі та юнацькі роки

Восени 1819 року Тютчев вступає на словесне відділення Московського університету, де вивчає теорію та історію мистецтв. У цей час він багато читає і бере досить активну участь у літературному університетському житті.

За роки навчання зблизився з М. Погодіним, В. Одоєвським. У той час почали формуватися його слов'яно-фільські нахили. Будучи студентом, Тютчев писав і вірші.

Московський університет у 1820р.

За кордоном

Федір Тютчев у юнацькі роки

Після закінчення університету у 1821 році Тютчев вирушив до Петербурга, де завдяки протекції впливових родичів став позаштатним чиновником російської дипломатичної місії в Баварії. У липні 1822 року він відправляється в Мюнхен, ще не знаючи, що залишає Батьківщину на 22 роки.

За кордоном

У Мюнхені, який у ті часи був одним із головних центрів не лише німецькою, але й європейської культури, Тютчев, окрім виконання безпосередніх обов'язків, знайомиться з ученими, митцями, письменниками, вивчає німецьку філософію та поезію. До кола його добрих знайомих входять філософ Ф. Шеллінг та поет Г.Гейне. Ідеї Шеллінга про те, що царства духу та природи близькі одне одному і що зрозуміти їх можна через споглядання та мистецтво, справили значний вплив на світогляд і творчість Тютчева. У віршах поета кінця 20-х — 30-х років («Заспокоєння», «Божевілля» тощо) природа сповнена суперечностей і водночас вона навіть у контрастах гармонійна.

Окрім поетичної творчості, Тютчев у цей період плідно працює і в галузі художнього перекладу. Поміж його перекладацького доробку — вірші Шиллера, Гете, Гейне, Гюго, тобто тих поетів, чия творчість була йому близькою та зрозумілою .

Генріх Гейне

Фрідріх Шеллінг

За кордоном

Слід зазначити, що під час свого «мюнхенського» життя Тютчев не був відомий як поет. Справжній дебют поета відбувся у 1836 році: поетичний зошит Тютчева, переданий з Німеччини, потрапив до Пушкіна, який, сприйнявши тютчевські вірші з «подивом і захопленням», надрукував їх у третьому номері свого журналу «Современник» (усього — 16 поезій під назвою «Вірші, надіслані з Німеччини»). У наступному, четвертому, номері додалося ще 8 віршів. Поезія Тютчева продовжувала друкуватися в «Современнику» вже після трагічної смерті Пушкіна аж до 1840 року.

Федір Тютчев у 1825 р.

Особисте життя

У 1826 р. Тютчев одружився з Е. Петерсон, потім захопився А. Лерхенфельд (їй він присвятив кілька віршів, серед яких — відомий романс «Я вас зустрів — і все минуле...»). Роман з Е. Денберг виявився настільки скандальним, що Тютчева перевели із Мюнхена у Турин.

Тютчев важко пережив смерть дружини (1838), проте незабаром одружився з Денберг, самовільно виїхавши для вінчання у Швейцарію. За це його звільнили з дипломатичної служби і позбавили звання камергера.

Мюнхен

*Елеонора Тютчева,
перша дружина поета*

*Ернестина Тютчева,
перша дружина поета*

Повернення до Росії

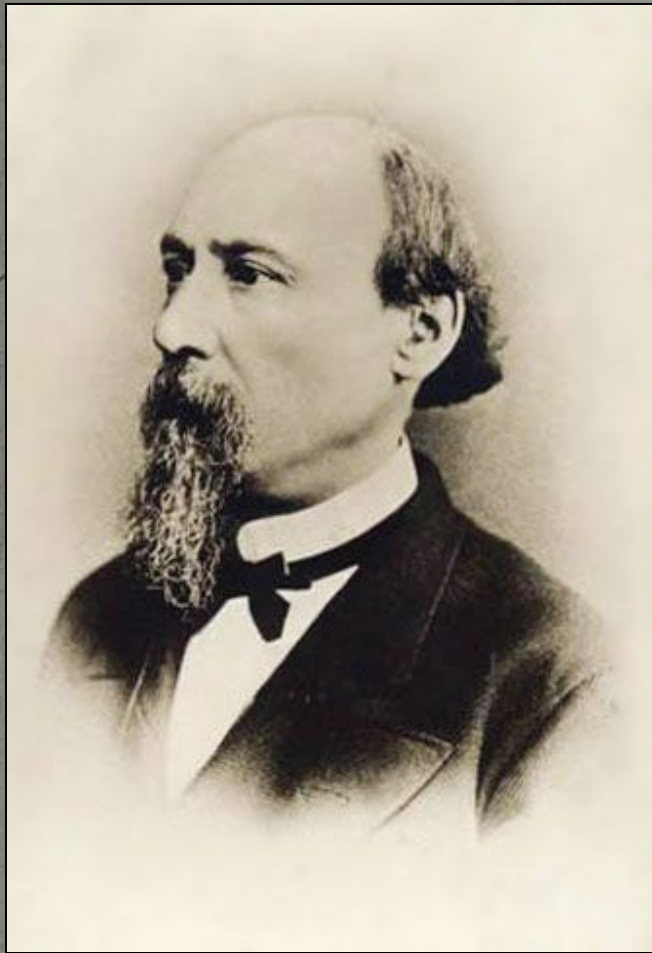
В 1844 р. Тютчев повернувся у Росію. З 1843 р. виступав зі статтями панславістського спрямування «Росія і Німеччина», «Росія і Революція», «Папство і римське питання», працював над книгою «Росія і Захід». Він вважав, що російське царство повинно простягатися «від Нілу до Неви, від Ельби до Китаю».

Політичні погляди Тютчева були прихильно зустрінуті імператором Миколою I. Автору повернули звання камергера, у 1848 р. він отримав посаду у міністерстві іноземних справ у Петербурзі, у 1858 р. його призначили головою Комітету іноземної цензури. У Петербурзі Тютчев одразу ж став помітною постаттю суспільного життя.

Федір Тютчев у 1850 – 1851 р.р.

Визнання

Микола Некрасов

Сучасники відзначали блискучий розум Тютчева, почуття гумору, талант співрозмовника. Його епіграми, жарти й афоризми були надзвичайно популярними. У 1850 р. у «Современнику» була опублікована стаття М. Некрасова, в якій він зарахував вірші Тютчева до найяскравіших явищ у російській поезії та поставив Тютчева в один ряд з О. Пушкіним і М. Лермонтовим. У 1854 р. у додатку до «Современника» були опубліковані 92 вірші Тютчева, а потім видана його перша поетична збірка (1854) під редакцією І. Тургенева. Л. Толстой називав Тютчева «одним із тих нещасних людей, які значно вищі за натовп, у якому живуть, і тому завжди самотні».

Поезія

Поезія Тютчева означувалася дослідниками як філософська лірика, в якій, за висловом Тургенєва, думка «ніколи не постає перед читачем оголеною і відстороненою, але завжди зливається з образом, взятим зі світу душі чи природи, просікається ним, і проникає у нього нероздільно і нерозривно». Повною мірою ця особливість його лірики виявилася у віршах «Видиво» (1829), «День і ніч» (1839) та ін.

Слов'янофільські погляди Тютчева продовжували зміцнюватися, хоча після поразки Росії у Кримській війні він почав бачити завдання слов'янофільства не в політичному, а в духовному єднанні. Суть свого розуміння Росії поет висловив у вірші «Умом Росії не збагнуть...» («Умом Россию не понять...», 1866):

*Умом Россию не понять,
Аршином общим не измерить:
У ней особенная стать —
В Россию можно только верить.*

Та поміж тим його погляди, його спосіб життя були європейськими: він був світською людиною, не любив сільського життя, не надавав великої ваги православним обрядам.

Особисте життя

Як і все своє життя, у зрілі роки Тютчев був пристрасною людиною. У 1850 р., уже одружений, батько сімейства, він закохався у 24-річну Олену Денисьєву, котра була майже ровесницею його доньок.

Публічний зв'язок між ними, упродовж якого Тютчев не залишав сім'ю, тривав 14 років, у них народилося троє дітей. Суспільство сприйняло це як скандал, від Денисьєвої відрікся батько, її викреслили зі світського життя. Усе це спричинило у неї важкий нервовий розлад, а у 1864 р. вона померла від туберкульозу.

Олена Денисьєва

Поезія

Вражений смертю коханої жінки, Тютчев створив «денисьєвський цикл» — вершину інтимної лірики. До нього ввійшли вірші «О, як же ми убивчо любим...» («О, как убийственно мы любим...», 1851), «Я очі знав, — о, що за очі!..» («Я очи знал, — о, эти очи!..», 1852), «Остання любов» («Последняя любовь», 1851—1854), «Напередодні річниці 4 серпня 1865р.» («Накануне годовщины 4 августа 1865 г.», 1865). Кохання, оспіване у цих віршах як найвище, дане людині Богом, як «і блаженство, і безнадія», стало для поета символом людського життя загалом — страждань і захоплення, надії і відчаю, минулості того єдиного, що доступне людині, — земного щастя. У «денисьєвському циклі» любов постає як «фатальний поєдинок» двох сердець.

Останні роки

Могила Ф. Тютчева

Після смерті Денисьєвої, у якій він звинувачував себе, Тютчев поїхав до сім'ї за кордон. Рік провів у Женеві та Ніцці, але, повернувшись у Росію (1865), йому довелося пережити смерть двох дітей від Денисьєвої, потім — матері.

За цими трагедіями були й інші — смерть ще одного сина, єдиного брата, доньки. Жах перед невмолимою смертю звучить у вірші «Мій брате, мій супутник у житті...» («Брат, стільки лет супутствовавший мне...», 1870), у рядках якого поет передчуває свою «фатальну чергу».

Помер Тютчев у Царському Селі 15 липня 1873 р.

Дякую за увагу!

